

Abonamentul:

pe 1 an 5 cor.
pe 1/2 an 2-50
pe 1/4 an 1-25

ROMANIA:

pe 1 an 7 lei
pe 1/2 an 3-50

TARA NOASTRA

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția
și
administrația
SIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Slujirea opiniei publice.

Nu pentru a da lecție cuiva și a ne arăta mai cu cădere în anumite chestiuni publice vom scrie cele următoare. Rolul de sfătos e totdeauna urit și pe cât e cu puțință trebuie evitat. Intenția noastră este a limpezi ceva și credem că nu vom fi rău înțeleși.

Cetind ziarele noastre de pe o zi pe alta, dintr'o săptămână în alta, suntem siguri că mulți vor fi ajuns la convingerea noastră: că opinia publică nu este bine servită în cele politice. Nu că ziarurile nu ar fi bine scrise, căci, din punctul acesta de vedere și în asemănare cu trecutul, progresele noastre ziaristice sunt mari. Și chiar și ca organe de informațiune, ele își fac pe deplin datoria, ținându-și cetitorii în curent cu cele ce se petrec în țară și în univers. Pricina este aiurea, este în modul cum ziarurile înțeleg să facă educația politică a poporului, în felul cum îi infiltrază credințe și-i arată mijloacele de luptă. Iar în această direcție se greșeste mult, foarte mult.

Iată o constatare, care unora li-se va părea nedreaptă. Li-se va părea, pentru că ei se gândesc la căldura, la sufletul ce palpită în atâtea avântate articole și pline de frumoase îndemnuri. Și se mai gândesc la atâția inși, cari astăzi își ispășesc francheta după zăvoarele grele ale temnițelor de stat. Ei, dar să nu ne amăgim! Temnițele nu sunt totdeauna o dovadă a tăriei ideilor no-

stre, ci mai mult o probă a unei justiții... capricioase. Iar avântul și sentimentalismul, ori-ce calități frumoase ar fi, nu sunt în același timp și însușiri politice, — ci, poate, dinpotrivă, — își au un rost cu totul de alt ordin în educația unui popor.

Constatarea noastră se referă însă la fondul politicii ziarelor noastre, la ideile pe cari le reprezintă și le deapănă în cursul zilelor. Și aici ne izbim în primul rând de lipsa lor de claritate.

Chestiunea e de mare importanță. O presă confuză, șevăitoare, plină de contraziceri la fiecare pas, e cât se poate de periculoasă pentru opinia publică, pe care, în loc de-a o lămurii, o zăpăcește. O presă fără idei conducătoare bine definite și care, chiar și în jurul problemelor celor mai vitale, face experimente și gimnastică statistică, se îndepărtează cu totul dela menirea ei. Aiurea, la alte popoare mai mari, mai înaintate și economicește mai bine organizate, pot să existe și asemenea ziare cu un rost comercial, noi însă nu ne putem permite luxul să susținem ziare cari nu-și îndeplinesc o misiune superioară.

Să fim ceva mai concreți.

Un ziar bisericesc și politic, care are la spatele sale toată preoțimea și învățătorimea, poate el slujii cum se cuvine opinia acestora, poate el s'o influențeze în bine, dacă în locul unei atitudini drepte își pune coloanele la dispoziția celui dintâi venit, pentru propagarea unor erezii politice? Când astăzi militează

pentru anumite idei și mâne se face tribună publică, de pe care se profesază credințe cu totul opuse, — mai este, mai poate fi limpede răsunetul ce-l produce activitatea unui asemenea ziar în mulțimea cetitorilor săi? Și dă-și seama acel ziar de diversiunea ce se produce astfel în spiritele, prin firea lor nerestentă, ale cetitorilor, de cumplita neorientare și anarhie ce se naște pe calea asta?

Un alt ziar, așa de vrednic în multe, își mută deodată gândul în trebile școlare și, prin o ciudată voită, desenează trista perspectivă a renunțării la școale. Unde este aici consecvența radicalismului său? Căci un ziar nu are dreptul să țină seama de șoaptele dintre culisele consistoriale, drumul lui nu este paralel cu acela al autorităților, el nu are menajamente pentru șefii bisericești, când sunt în joc convingerile politice. Ziarele radicale apără, până la cea din urmă picătură de sânge, citadelele naționale și au datoria să îndemne opinia publică să facă asemenea.

Și iarăși alt ziar observă o curioasă atitudine de balansare între a rămâne sau nu credincioși politicii noastre tradiționale, între a fi sau nu fi cu același devotament către Tronul dela care așteptăm toată mântuirea. Se aruncă fraze de îndoială, se lasă nelămurite întrebări puse și se trece cu multă și privată ușurință peste toată chestiunea, iar cetitorii rămân pe urmă cu acea impresie tulburătoare, cu acea nedumerire, care creiază situații false.

VIEAȚA LITERARĂ.

— Lipsa de scriitori în clasa superioară. — Două încercări dramatice de d-nii Miculescu și Florescu. — Două mame. — Scurtă observație.

Explicabil este, dar totuși pare curios, că înalta noastră societate, bogată și numeroasă aristocrație română, n'a dat nici un scriitor în vremile mai nouă. Puținii câți scriu, ca prințesa Brancovanu, tipăresc și sunt apreciați poate la Paris, rămânând cu totul străini de literatura noastră. Odinioară nu eră așa. Intreaga generație a lui Alexandri eră din neam de boeri mari. Acum însă, — cu toate că democratizarea vremii nu înseamnă dispariția boerimeii, — toți reprezentanții literaturii sunt eșiți din pătura de jos, din țărani sau cărturari mărunți, iar din clasa bogaților abia se ivește din când în când câte-o încercare șubredă. Acesta e un rău. Dacă nu pentru altceva, cel puțin pentru faptul că lipsese interpretii autentici ai unui mediu social anumit. Dispare, fără a fi fixată în mod competent, o viață cu vârtejul și culisele ei, cu farmecele și vițiile ei. O gramadă de amănunte, de tipuri, moravuri și frământări ne rămân închise. Ca să le eternizezi, trebuie să le cunoști, să le simți, să le trăiești. Dar d-nii Coșbuc și Vlahuță sunt fii de preoți dela țară, Gorun, Voinești, Sadoveanu, Basarabescu sunt din clasa de mijloc dela orașe, Delavrancea e fiu de căruțaș, Sandu, Adam și Cio-

carlan sunt neași țărani. Cum să ne dea aceștia, sau alții ca ei, icoana unei clase necunoscute de dânsii? Chiar când încearcă să o facă, ei sunt în mod firesc porniți împotriva păturei aceleia și-și iau adesea subiecte dintr'ansa numai pentru a o putea biciui... Și iată cum astfel în literatură, care ar trebui să cuprindă viața sufletească a tuturor cercurilor sociale, se desvălește o lacună considerabilă.

De curând doi domni, — pe cari, deși nu mai sunt așa de tineri, nu-i cunosc, fiindcă n'au scris până acum și nici în cercurile literare n'au trăit, — d-nii I. G. Miculescu și Al. G. Florescu au făcut oarecare valvă în jurul lor cu două piese dramatice. Amândoi aparțin, zice-se, aristocrației bucureștene. Și chiar de nu s'ar spune, se vede din piese, căci în una din ele acțiunea se petrece la hotelul Caraiman din Sinaia și în cealaltă într'un „salon-seră“, iar multe din amănuntele, și faptele redade, în amândouă, au aierul de a fi fost prinse la fața locului. Să vedem acum chipul cum acești doi reprezentanți ai înaltei noastre societăți își talmăcesc lumea lor.

Piesele în chestiune sunt „Mama“ de I. G. Miculescu, apărută anul trecut în „Convorbiri literare“ și reprodușă în volum, — și „Sanda“ de Al. G. Florescu ieșită în volum abia zilele trecute și reprodușă din aceeași revistă. Amândouă s'au jucat la Teatrul-Național cu destul succes, cea din urmă a făcut chiar serie, pentru că eră mon-

tată cu mai multă îngrijire și are și dealtfel dialogul mai sprinten și ceva mai multă culoare. Dar amândouă sunt tăiate din aceeași bucată, sunt făcute cu aceeași mediocră valoare literară și ca subiect se aseamănă perfect.

Și într'una și în cealaltă e vorba de o mamă din clasa nobilimei noastre. La d-l Miculescu mama este o desfrănată, care-și părăsește căminul conjugal și pe o mică fetiță, numai pentru a se arunca în brațele amantului, iar la d-l Florescu mama își trimite fetița la școala călugărițelor catolice din Paris și rămâne singură, pentru a se putea deda unei vieți de plăceri fără margini. Deosebirea e numai, că pe când Eliza Rareș, eroina d-lui Miculescu, e cuprinsă de remușcări și flacăra dragostei de mamă în urmă o încinge cu patimă și o mistue, — Elena Radan, mama „Sandei“ d-lui Florescu perzistă în cinism și în dreptul liberiei iubiri până la sfârșit, fură amantul fetei sale, presară flori pe mormântul lui și în loc de a se lăsa înfrântă, când o părăsește fiica ei, trimite un bilet dulce noului iubit. Ceva mai tare, — incolo atmosfera în jurul celor două mame aristocrate e aceeași: belșug în risipire, concepția frivolă a vieții casnice, intensitatea vieții sexuale neastâmpăr și goană după aventuri amețitoare. „Precum miroase în Lipscași a afaceri, la Capșa a trândăvie, așa la ea în casă miroase a dragoste“. Cuvântul „miroase“ e urit ael, dar este din urmă a făcut chiar serie, pentru că eră mon-

Să mai vorbim apoi de multele planuri mărunte ce se țin în fiecare zi cu o adorabilă naivitate? Să mai amintim că mai zilele trecute se scria într'unul din organele noastre, că n'ar strică să imităm pilda tânărului rutean din Galiția care prin revolver a pus capăt vieții guvernatorului polon? Se mai înșirăm fructe de aceste de-ale gândirii pripite și ale unor oameni fără o binepricepută răspundere față de opinia publică?

Credem că ajunge. Inchipuiți-vă acest frumos buchet de idei servite publicului: astăzi revolver, mâine renunțare; astăzi pentru împărat, mâine pentru rege; astăzi radical, mâine pentru împăcare. Și toate aceste amestecate, — ce efect socotiți că au în mulțimea de cărturari, de semidocti și de țărani, cari cetesc ziarele și-și așteaptă dela ele linia de conduită?.. Care este școala ce se dă astfel corpului de alegători, sau peste tot de cetățeni români? Ce vor putea face la un moment dat conducătorii când se vor adresa, pentru acțiuni mari, unor elemente așa de nenorocit pregătite?

Intrebări, la care este timpul a ne gândi în mod serios.

Monarhul și reforma electorală. Sunt foarte juste expunerile făcute de *Gazeta Transilvaniei* din Joia trecută sub acest titlu și credem de nimerit a reproduce următoarea încheiere:

„Marele interes al reformei electorale se concentrează deci în nizuința de a informa pe Suveran asupra adevăratei stări a lucrurilor și de a-l feri astfel de ori-ce ademenire, ce ar putea să strice cauzei celor nedreptățiți. Fatalitățile au adus cu sine, ca nici azi noi Români să nu avem oameni cu trecere la Curte, cari să poată să-și desfășure acolo dorințele și temerile lor. Au știut bine Ungurii dela cărmă de ce s'au opus până azi la primirea măcar a mitropoliților noștri în șirul consilierilor intimi ai Majestății Sale, demnitate ce dă persoanei ce o posedă calitatea și puțința de a se apropia mai ușor de persoana Monarhului. Să sperăm că totuși M. Sa nu va rămâne neinformată cu privire la adevărata situație a celor mulți, cari până acum au fost scoși din cadrele constituției și că, condus de simțul de dreptate și de iubire către popoarele sale, va respinge a *limine* ori-ce propuneri, ce nu mai corespund veacului luminat de astăzi, îndrumând astfel reforma electorală pe calea dreaptă, ce singură poate asigura viitorul țării și al Monarhului“.

*

fel de mame, „cari nasc, dar cari n'au copii“, cum se exprimă același autor.

Filipica e aspră. Cum însă ea vine dintr-o parte autorizată, trebuie să o luăm așa cum este. Poate e prea multă violență și prea multă tendință în toate, căci scriitorii începători — și sunt atâtea părți slabe în aceste piese cari arată pe d-nii Florescu și Miclescu drept niște începători! — scriitorii începători, zic, totdeauna exagerează în caracterizarea tipurilor. Dar, dacă aceste mame nu sunt izolate, ci un tip general, sau frecvent cel puțin; dacă relațiunile sociale puse pe scenă de d-nii Miclescu și Florescu corespund, cel puțin în fondul lor, realității, — cele două cărți câștigă mult în interes. Vai, câte nu ne-ar putea spune talente mai mari ca ale acestor autori!

La sfârșit o observație în ceea ce privește limba celor doi scriitori. S'ar părea că amândoi iubesc prea puțin pe autorii de astăzi, dela cari ar putea să învețe a cunoaște și a scrie o limbă mai puternică și mai puțin silită. D-l Miclescu încalte, la fiecare pagină întrebuițează câte o frază neromânească. Găsești la d-sa construcțiuni ca „nu se încapete otel nici minister“; „nu se încap prafuri aici“; „am să-l desamăgesc“; „cum nu are să te poștească“; „vă dăm o vânătoare“; „dorințele altui cuiva“; „vin lucrurile uneori între oameni“; inversiuni ca „mă doare să-ți spun ce am să-ți spun“ și altele. Fără o frumoasă

„Să închidem școlăle?“

Sub acest titlu a apărut în săptămâna trecută un răspuns al „Tribunei“ la articolul „Ultimul refugiu“, publicat la noi de „Un învățător“, în importanta chestiune a școlălelor. Credem a face un serviciu cauzei școlare, dacă vom face loc acestui al doilea articol lămuritor de același autor:

Băgați de seamă, că nu eu ci „Tribuna“ și-a pus întâiașdată întrebarea dacă trebuie sau nu să închidem școlălele populare în fața primejdiilor. Ei îi revine meritul întâietății, nu de-a fi făcut „o propunere formală ci numai de a fi *sulevat* în treacăt“ ideia, ca școlălele să se închidă în adevăr. Acesta este un fapt care trebuie reținut, pentru că este întâioară când un organ național propune renunțarea, fără luptă, la unul din cele mai scumpe patrimonii românești, în favorul statului și al culturii maghiare.

Adevărat că „Tribuna“ caută acum circumstanțe atenuante pentru propunerea ei „în treacăt“, spunând că ea nu s'a gândit, decât la ceea ce s'ar putea întâmpla peste 30—40 de ani. Și o credem prea bucuros, căci în realitate datoria unui ziar este ca în timpul verii să propună soluții privitoare la situația de peste patru decenii!

Adevărat că ziarul arădan se supără pe noi fiindcă am tratat „drept o propunere făcută în toată forma și cu toată seriozitatea“, când scria cuvânt de cuvânt: „Dacă am închide școlălele, dacă am lăsa pe seamă statului toată sarcina de a învăța pe popor, am putea să cheltuim milioanele cruțate pentru cărți, ziare, reviste și conferențe; pe bazele de cunoștință (scrisur și cetitul) *creiate de școala ungurească am putea clădi mai departe, ducând într'un chip mult mai eficace toate ideile, năzuințele și aspirațiunile*... etc. Adevărat, zic, că nu trebuie să cred că această propunere, — precis formulată pentru „ultimul refugiu“, — eră făcută „cu toată seriozitatea“, deoarece nu tot ce se scrie într'un ziar, sau chiar foarte puțin, trebuie să aibă caracterul deplinei seriozități...“

Asupra acestor puncte sunt lămurit. Dar cum concordă această... seuză, ca

să zic așa, a „Tribunei“ cu ceea ce afirmă cătră sfârșitul răspunsului ce-mi dă? Vorbește și aici fără „toată seriozitatea“ când declară:

„Ce va zice învățătorul nostru dacă-i vom dovedi că chiar d-l Goldiș a făcut întocmai aceeaș propunere. Iată cum. Înainte de sinodul de astă primăvară al diecezei Aradului, d-l secretar consistorial Vasile Goldiș a rostit într'o ședință plenară a Consistorului un lung și documentat expozeu, ajungând exact la aceeaș încheiere ca noi: să închidem școlălele!“

Da? „Exact la aceeaș încheiere“? Sau „întocmai la aceeaș propunere“? La care anume? La ceea nefăcută „cu toată seriozitatea“? La soluția care aveă să privească numai întâmplările de peste patruzeci de ani?...

Lăsați, vă rog, aceste încurcări. Spuse lucrurile pe șleau, ele nu mai pot fi coloșite. Ideia odată aruncată, ea circulă și acela dela care a pornit trebuie să aibă bărbăție de a luă asupra-și responsabilitatea. Ce copilărie este aceea de a spune la începutul articolului că nu ai fost tocmai serios, iar la sfârșit să te lauzi că ai un tovarăș de convingere în d-l Goldiș?!

Așadară și d-l Goldiș!

Ei, lucrurile aci se complică. Dacă mărturisirea „Tribunei“ în această privință este făcută cu știrea d-lui Goldiș, discuția se schimbă și poate luă o formă și mai gravă, căci un ziar spune multe în toiu verii, dar convingerile unui om cu situația socială a d-lui Goldiș au o altă importanță.

Mărturisesc sincer că n'am știut de „expozeul“ d-lui Goldiș, prin care s'a rostit pentru închiderea școlălelor, căci atât ca învățător, cât și ca alegător român aș fi protestat din tot sufletul împotriva unui asemenea mod de a vedea. Până nu voiu ceti însă probe suficiente, până ce „Tribuna“ nu-mi va cită pasagi din discursul d-lui Goldiș asupra acestei chestiuni, sau până ce însuș d-l Goldiș nu se va pronunță spre liniștirea acolora cari au aflat despre cuvintele d-sale, imi voiu permite să nu socot pe deplin întemeiată afirmația „Tribunei“.

O vânătoare norocoasă.

— Amintiri din Macedonia. —

M'am pomenit la Drenova, din porunca răposatului episcop Fotios.

Trebuie să-mi iau gândul dela frumoasele păduri ale Bithkuchi-ului, dela săteni, dela școlarii mei, abia obișnuiți cu firea posomorită a învățătorului lor.

Dela Bithkuchi la Drenova, cale de două zile, cu asinul.

Veniam așa, singur și mă gândeam ce vieată o să'ncep de mâine încolo, între niște oameni pe cari nu-i cunoaștem, în locuri fără farmec și mai ales — fără vânat.

Auzisem că la Drenova nu mai sunt păduri; oamenii de-acolo pustiiseră toți munții, iar sălbătăciunile cari mișunau pe-acolo acum câteva zeci de ani, și-au luat drumul spre codrii înfundați ai Niculitzei.

Mi-eră ciudă.

Cum veniam așa, pe calea umblată a Ianinei, mă tot gândeam la stăpânul meu, bietul episcop Fotios, ucis de albanezi câteva luni mai târziu. Mi-eră năcaz pe el. De ce să mă schimbe tocmai la Drenova?

Și în mintea mea, imi inchipuiam Macedonia curățată de mitropoliți greci și de școala grecească.

Deși eram învățător plătit de greci — fiindcă numai ei, săracii, îngrijesc de soarta luminăto-

limbă literară însă, aristocrații noștri n'au să străbată în literatura românească.

Să sperăm că, mai ales după epica luptă anti-franțuzo-mană, ei se vor îndreptă.

II. Chendi.

Agonie.

Obrajii pali se pierd în aiurarea
Potopului de păr roșcat, ce cade,
Pe umeri slabi, ca valul pe cascade,
Pe-un pept plâpând, în care disperarea

S'a 'nchis... și-n spasm nebun se sbate roade...
E-n asfințit. Cât ține depărtarea
Un val de sânge ars înecă zarea
Ca'n ziua răzurătirii de noroade.

E-atât de trist un cânt în faptul sării
Ș'atâta de ușor își vine-a plânge!
...Ea cânt'acum, dulos ca glasul mării.

În ochii ei nostalgici se răsfrânge —
Preludiu vag și dulce-al înopțării
Un psalm târziu — e ziua ce stânge...

Victor Eftimiu.

Nu o pot crede, pentru că sunt obișnuit a vedea în d-l Goldiș un cald apărător al programului nostru național, în care program revendicațiunile noastre școlare sunt cu totul altele, decât cele preconizate de „Tribuna“. Nu o pot crede, pentru că pe baza acelui program d-sa a fost ales deputat, iar ca deputat d-sa nu are dreptul de a propune undeva închiderea școalelor, pe care este chemat a le salva. Și mai ales nu o pot crede, pentru că chiar în dietă, d-nul Goldiș a combătut cu toată energia proiectele lui Apponyi și nu ne închipuim ca să fie în stare a cădea în această contrazicere flagrantă de a combate în Dietă pe Apponyi, iar în Sinod să rostească cuvintele „să închidem școalele“!.. Este un prea abil om politic d-l Goldiș decât să facă asemenea greșeli, pe cari nici Babeș nu le-ar face.

În tot cazul, afirmația „Tribunei“ e vagă și atât de neliniștitoare, încât avem tot dreptul să cerem *lămuriri* competente. Este adevărat că d-l Goldiș e un partizan al ideii „Tribunei“ de a închide școalele noastre populare? Și cum să ne explicăm noi, învățătorii și alegătorii d-sale, această convingere din punctul de vedere al compatibilității cu programul național? *Acelaș învățător.*

La toamnă proiectul de lege va fi prezentat — astfel ne asigură „Budapesti Hirlap“, pornind o discuție teoretică asupra principiilor de cari Contele Andrássy s'a călăuzit. „Dacă nimic până acum n'a străbătut în publicitate, a fost pentru că Ministrul de interne n'a voit să dea un prilej dușmanilor statului să agite și să „tulbure opinia publică în cursul verii.“ — adaugă numitul ziar.

— Un congres esperantist s'a deschis la Chantangra, în Statele-Unite.

— Contra-amiralul Matussienwitch a fost numit comandant suprem al forțelor rusești în Oceanul-Pacific.

— Consiliul municipal din Spandan a primit o moțiune prin care i-se cere să pună la dispoziția contelui Zeppelin șase milioane și jumătate de mărci, ca să-și continue încercările de balon dirijabil.

CRONICA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ.

Gazeta jubilară. Numărul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“ este deadreptul un capitol de istorie culturală. Nume ilustre și fapte frumoase, roade ale hărniciei și talentului, se înșiră acolo și le cetești cu drag și cu pietate. La ocazii de aceste, mai bine ca ori și când, vezi într'adevăr rolul cel mare al unui ziar, mai ales la un popor tânăr și abia începător în cele culturale. E sigur, că dacă odată se va scrie istoria noastră culturală și politică, a Românilor din Transilvania și Ungaria, va trebui să se țină seama și de silințele multe și merituose ale „Gazetei“.

Reacționarii ruși au pornit o mișcare împotriva lui Tolstoi, cu prilejul jubileului de 80 de ani al acestuia.

În fruntea acestei mișcări reacționare stau preoții.

Mitropolitul din Moscova, Vladimir, șeful noii mișcări reacționare, a luat conducerea agitațiunii împotriva lui Tolstoi și pregătește pe membrii ligei poporului rus, spunându-le că jubileul lui Tolstoi nu trebuie să aibă loc, cu nici un preț.

S'au trimis guvernului numeroase petițiuni prin care se cere interzicerea serbării.

Mitropolitul Flavian din Kiew face acelaș lucru; cunoscutul preot Vustorcoff, fondatorul ligei poporului rus, a pornit într'o călătorie de propagandă, pentru a pregăti o manifestație contra jubileului lui Tolstoi; „preotul miraculos“ din Kronstadt, vestitul popa Ioan, a sărit în ajutorul acestei campanii.

Dar, nici prietenii lui Tolstoi nu se lasă mai prejos, căci și ei pregătesc o contra manifestație. Și fără îndoială, nu ei vor fi cei învinși...

„Românul literar“ o revistă din București ne-aduce vestea că d-l A. D. Xenopol, bătrânul istoric, s'a căsătorit cu d-na Coralie Gatowski, care scrie versuri iscălite *Riria*.

D. Florian Becescu, fost poet, actualmente șef-telegrafist în Tigreni — cum singur ne-o spune — tipărește o proză: Foin Becescu. Reproducem numai începutul:

„Florin Becescu e copilul meu. Cu părul castaniu, roșcovan la față, ochii foarte vii sub fruntea-i mare, gura stând vecinic să zâmbească, uneori reținându-și un răs ironic, ciudat pentru un copil așa de mic. Acum o să împlinescă 2 ani și încă de multă vreme așa de multe știe.

Toată ziua aleargă din cameră-n biurou ori la cămară, la bucătărie și la cotețul cu găini, împreună cu mama sa, — acesta fiind cercul în care — mai ales din cauza timpului rău — ne învârtim aci de câteva vreme.

Și atunci să-l vezi cum se rățoște printre pasări și imitând pe mamaea, le strigă cu foc:

Pica mami! Pica (puica) mami! Pica mami!

— Cum te chiami, puile?

— Foin Becesu! răspunde el, nervos, răsând.

— Și al cui ești?

— A lu Foin Becesuun! termină el ridicând glasul sus și tare, accentuând totdeauna ultimele silabe, vorbind ca pentru o mare depărtare.

Când erea mai mică zicea în loc de „gingaș“ — „gucaca“, — în loc de „ciocolată“ — „cacacata“ în loc de „compot“ — „cacapapa“.

Ptiu, domnule Becescu! Om bătrân, nu ți-e rușine?

În literatura japoneză, există multe figuri asemănătoare cu celebrele creații ale literaturii europene.

Un francez, bun cunoscător al limbei și culturii japoneze, a publicat de curând o carte, în care face asemănări uimitoare între *Don Qui-chot*, capodopera lui Cervantes — și „Infricoșatul Jorimitsu“, roman japonez.

Lucrarea aceasta există cu câteva sute de ani înainte de a se fi publicat „Don Quichot“; negreșit însă, că nimeni nu se gândește să invinuiască pe Cervantes de... plagiat.

Prototipul lui Jorimitsu a trăit în adevăr — după vr'o mie de ani dela nașterea lui Hristos.

El eră un samurai (nobil) și-și consacra viața, ca toți cavalerii de pe vremea aceea a Japoniei feudale, artei războiului. Cavalerii se aflau mereu în războiu unii cu alții și aceste turburări au fost folosite de hoardele de bandiți pentru numeroase jafuri.

Ura specială a lui Jorimitsu eră îndreptată mai cu seamă în contra bandiților, în contra cărora ducea o luptă crâncenă.

El murî la 1021, la vârsta de 74 ani, în patul său — „prin ceeace s'a dovedit“, zice legenda, „că eroismul promovează sănătatea!“

În curând romancierii puseră mâna pe personalitatea sa și pentru a descrie spiritul războinic și ambițiunea nemărginită a samurailor, creară ei o figură în care se amestecă sublimul cu ridiculul.

Pentru a prezintă faptele sale într'o lumină ridiculă, ele fură exagerate: el nu se mai luptă în contra bandiților, ci în contra fantomelor.

rilor oamenilor — le luam toată dreptatea: ce se tot laudă ei că sunt pe jumătate stăpâni în Macedonia.

Cu bande de antați și cu parale trimise de cei din Atena, e ușor să fii lucru mare! Faci grec și pe Dumnezeu! Iară eu, de pildă: Neam din neamul meu n'a fost grec — și totuș trebuie să cânt grecește în strană, iar pe băeți, tot cu carte grecească să-i îndop... Doar nu mă plătește nici exarchul bulgar, nici societatea „Bașchimi“ a albanezilor și nici domni dela București! Aceia au alte treburi.

Dar, câte un *Oracali* (urare de drum grecească) svirlit de cine știe ce negustor schipetar sau cioban cuțovlah, mă puneă pe alte gânduri.

La Drenova, m'au primit bine.

Dar nu mi-a plăcut deloc satul. Fără să vreau, m'am gândit la vorbele învățătorului Toma Cociu, mort și el acu câțiva ani:

— Deștepți oameni drenovarii! Într'o zi, au pornit să cutreiere toată Macedonia ca să-și facă sat. Au căutat multă vreme, până să dea de muntele sf. Constantin. Eră tocmai cum le trebuie lor: fără pic de verdeață, bătut de soare și de vânturi. Și-au zidit câteva case pe spinarea lui, să vadă cum e. Și le-a plăcut. Grozav le-a plăcut: muntele se încingeă ziua ca un cuptor și dogoreă toată noaptea, până răsărea iar soarele. Dar satul tot nu și l-au făcut decât spre primăvară, când au venit apele dela vârf,

și-au cărat pietre de s'au astupat drumurile... Bun sat, n'ai ce-i zice! Deștepți oameni, hi! hi!...

Vănat nu eră la Drenova, dar erau multe povești de vânătoare.

Mai ales unul, Barba-Sava, pândar bătrân știă o mulțime de pățanii de-ale lui și de-ale altora.

Barba-Sava eră un om mititel, sbârcit și cu barba țapoasă. În fălcile scofălcite, adună toată ziua fumul dintr'o țigaretă de chichlimbar, strânsă în colțul gurii; pufuia des și vorbea mult, fără să și scoată țigaretă dintre gingii.

Umblase mult.

Se ținea toată ziua de capul meu și de căteori mă prindea singur, îmi povesteă.

Întâi, ca să par om cum se cade, l-am ascultat; dela o vreme însă, începuse să mă doară capul și fugeam într'o grădină din josul satului, sau în livezile de duzi, de lângă râu.

Luam și pușca cu mine, nu să vânez cine știe ce, dar ca să-mi fie tovarăș de drum. Mă obișnuisem prea mult cu ea, ca s'o las să ruginească în vre-un ungher.

Cu pușca la spinare, rătăceam ceasuri întregi în preajma Drenovei și mă gândeam cu tristețea la zilele duse.

Uneori, în amurg, mă întindeam pe iarbă, în livezi și cu mâinile sub cap, cu ochii duși la peticele de cer albastru, țesute printre frunzele verzi ale duzilor, visam până venia noaptea.

Ce bine eră așa! Atunci n'aș fi vrut nimic.

Mi-se lăsă pe suflet o pace adâncă; toată seninătatea cerului o simțiam în piept la mine. Umbra frunzelor groase, mlădierea ierbii în vânticelul de seară, lunecarea vre-unui noruleț pe deasupra frunzelor, departe și — susurul acl gâlgâit, acl fâșietor al gârlei, îmi risipeau toate gândurile și toate dorurile. Nu știam ce-a fost până atunci și nici ce-o fi de-atunci înainte. 'Mi erau destul crâmpeiele de cer senin și sănătatea frunzelor verzi și adanca liniște a înserării.

Dar, ajungeă s'aud sborul speriat al vr'unei coțofane sau un sgomot ușor printre frunze — și tresăriam. Strângeam repede fierul rece al puștei, mă ridicam — ca să cad iarăș, turburat, indurerat. Unde eram eu?

Dar unde sunt brazii fără vârf ai pădurii dragi, unde e umbra grea a codrului, și cărările infundate și bălțile ei tainice?

Unde sunt ceasurile pline de farmec ale pândei la răscrucea potecilor, la marginea izvoarelor, când tresăream la pocnetul unei crengi și când o frunză strivită de vre-o sălbătăciune, îmi părea sfârșitul uriaș al unei păduri inflăcărâte?

O, zilele de vară pierdute în așteptări lungi, până în ceasurile amurgului, cum mă chinuiau cu amintirea lor!

Vedeam coasta repede aplecată a muntelui, cu toată povara lui de brazi uriași, cu mestecenii mărunți pe frunza cărora scânteiau hobițe de

la gimnaziu, cât și la facultatea juridică și filozofică, cu această rugare, ca să binevoiască onor. Minister amândouă salariile, întregi prevăzute în buget, a le împărți ca stipendii la d-nii studenți mai lipsiți de mijloace, — ceea ce s'a și întâmplat. Odată mândria de profesor ardelean a lui Bărnăuțiu fusese pusă la grea cumpănă. Constituindu-se la 26 Oct. 1860 definitiv Universitatea din Iași, profesorii îl proclamă în unanimitate de rector al noii instituții. Cum însă i se cerea ca să renunțe la cetățenia lui de supus austro-ungar, la dreptul de a face vre-o dată politică în Ardeal, el refuză această demnitate „din înalte considerațiuni de interes național“. Cât era de popular ca profesor în Iași, o probează solemnitățile cari au avut loc la înmormântarea lui.

Bărnăuțiu și Maiorescu. Fiu al epocii sale, fără calități de scriitor literar, punând preț mai mult pe vigoarea concepțiilor, pe realitățile politice și pe tradițiile istorice, Bărnăuțiu trebuia neapărat să vie în conflict cu tânărul său coleg din Iași, Maiorescu, care cu o cultură mai modernă și cu un simț literar mai rafinat, începuse munca alături de dăusul. Două epoce se ciocniră între cei doi, două școli și mai ales două forme. Maiorescu vede în școala lui Bărnăuțiu, cu limba ei așa de artificială și cu unele concepții juridice înapoiate, o piedecă în progresul cultural al Românilor și combată cu succes această piedecă. Mergând uneori prea departe în ironiile sale la adresa școlii lui Bărnăuțiu, literatul și logicianul ieșan își atrase multe dușmăni ardelene. Trebuie însă stabilit, că niciodată Maiorescu, deși acerb în polemici, n'a încetat a da Cesarului ce este al Cesarului. Iată, ca dovadă, frumosul lui discurs ținut la Iași cu ocazia unei solemnități funebre pentru Bărnăuțiu.

„Prin moartea lui Bărnăuțiu — zice d-l Maiorescu — universitatea din Iași este lovită de o pierdere ireparabilă, căci Bărnăuțiu era prin învățătura și prin autoritatea sa cel dintâiu profesor al ei și o ilustră printr'un renume al cărui răsunet strebătea departe peste confiniile acestui institut, până unde se lățește cuvântare română... Prezența unui public așa de numeros la această solemnitate dă o probă mai mult, că ceea ce privește memoria, nu interesează numai corpul profesoral, ci interesează pe toți românii cu simțăminte de naționalitate... Când se stinge un bărbat ca Simeon Bărnăuțiu, atunci durerea noastră individuală trebuie să fie cumpănită prin ideea, că aici este mai întâi de toate vorba de o *persoană istorică* în înțelesul strâns al cuvântului. Și fiindcă al istoriei române este Bărnăuțiu, de aceea să fie între noi un model ilustru, o strălucită încurajare de-a conlucra cu aceeași bună credință la cauza comună“...

Bustul lui Bărnăuțiu... Aula universității din Iași era în ziua de 12 Iunie 1865 împodobită cu drapele, flori și verdeață. Un bust al lui Bărnăuțiu

stejar. Pe la miezul nopții, târziu, aud fișit la spate. Mă întorc, ce să vezi? Iaca ursul! Un urs mare, dragul meu cât un taur; când să trag în el, aud alt fășait de partea cealaltă — și văd un mistreț mare cât un urs. Acum în cine să dau, că pușca mea e d'a veche și n'o pot încărea în pom. Zic să dau în mistreț că-i mai cu folos. Impușc și-l rănesc greu. Și ce să vezi? Mistrețul o fi zis că ursul l-a rănit greu: se repede odată în el, îl sfășie — și cad morți amândoi, unul de-o parte, altul de alta...

— Ce spui, Barba-Sava?! zisei eu mirat, ca să-i fac pe plac...

— Așa e zău, să mă crezi!...

Da ochii tot pe porumbelul meu îi rămaseră.

Pornirăm alături, în bătaia asfințitului. Umbra scurtă a lui Barba-Sava bălăbăniă pe praful drumului umbra micuță a mierlei. Porumbelul meu părea un vultur.

În treacăt, aruncaii ochii la tovarășul de drum: măsură cu durere pe față, umbrele celor două pasări.

Iar când ne-am despărțit, nu s'a putut opri să nu-mi zică.

— Așa dragul meu... Să nu crezi, c'ai făcut mare ispravă!..

Daniel Vodena.

fû așezat pe un pedestal în mijlocul tuturor drapelilor. Sala era plină de delegațiuni din partea studenților și profesorilor. Acum răposatul V. A. Urechea, pe atunci director general al învățământului, deschise serbarea în calitate de trimis al guvernului și rosti o frumoasă cuvântare. Amănuntele acestei serbări se pot citi în „Anuarul instrucțiunii publice din 1865“.

Testamentul lui politic. Pe la 1861 situația politică în Ardeal era tulbură și prietiniile lui Bărnăuțiu de-acasă îl chemau să se întorcă, să le dea statură, să-i conducă: „D-zeule, cât ar crește speranța și coragiul Românilor ardeleni, când te-ar mai ști și pe d-ta în țară!“ — La aceste Bărnăuțiu le răspunde preținilor cu lungi scrisori, pline de sfaturi, dintre cari reținem aceste cuvinte, în cari se concentrează un fel de testament politic al marelui bărbat:

„Țineți-vă drept aceea strâns de programa din 1848, pe care a-ți scris-o și cu sânge, pe care au sigilat-o atâți Români cu viețile lor. Fiece abatere dela dânsa ar fi renegarea ei. Știți că acea programă se concentrează propriamente în punctul naționalității române ca de *sinestătătoare* pe temeiul libertății egale... Întru aceasta se cuprinde părerea mea cum Românii să proceadă în cauza naționalității acum și pururea“.

Școala și viața socială.

Extragem dintr'un remarcabil articol al cunoscutului scriitor și pedagog Dr. Ludwig Gurlitt următoarele observațiuni asupra acestui prea interesant subiect:

Se aduce o grea învinuire instrucțiunii de astăzi și anume aceea, că școlile nu pregătesc îndeajuns tinerimea pentru viața socială. Și această învinuire este cât se poate de întemeiată. Cum, cum nu, școala a reușit să se cam izoleze de viața cealaltă și să-și întocmească cu oarecare mândrie o viață proprie. Două cuvinte de ordine au adus-o pe calea asta și anume: *idealismul și cultura generală*. Sub scutul acestor lozinci ea vrea să arete, că nu urmărește creșterea de utilitariști, de fanatici cari luptă pentru scopuri egoiste; ea nu voiește să știe nimic de ceea ce numim noi americanism, ci ține să servească numai partea spirituală, să se dedice numai tendințelor superioare, ideilor...

Ei, dar viața din afară nu vrea să țină seamă de idealism. Acolo sunt întâmpinați cu zimbet ironic toți câți nu cunosc valoarea banului. Acolo oamenii tind spre a preface în bani tot ce este spirit și putere. Cultura spirituală în America se dezvoltă din milioanele trusturilor și nu s'a găsit nici un oraș, ca să refuze o fundație, o școală superioară sau o bibliotecă, pentru faptul că fondatorul n'ar fi fost un idealist, ci un miliardar de cea mai reală specie. Concepția că un idealist adevărat trebuie să trăiască într'o cameră retrasă, mâncând pâine uscată, aparține trecutului. Ori-ce muncă își merită răsplata, chiar și aceea a poezilor și a cugetătorilor. Firește banul în sine nu are valoare, ci numai puterea care zace într'ânsul. Banul e sângele, banul e însăși forța vieții sociale, este coeficientul tuturor lucrurilor. Nu vedeți romanele lui Balzac? În toate circulă banul.

Este așa dar o comedie ridicolă a căută să convingi pe elevi, că idealismul îi obligă să renunțe la o muncă cu succes material. E adevărat că Aristotel îndeamnă a nu se insista asupra celor folositoare, dar aceasta să nu se tălmăciască în felul că folositorul trebuie disprețuit. Întreaga istorie a Grecilor și Romanilor ne învață că ei știau prețul proprietății și că prea erau puțini filozofii cari predicau sărăcia. Ori-ce muncă săvârșită cu toată inima creiază de sine dispoziții ideale și valori ideale, dar idealismul inactiv, cum e predicat de unii, este cu totul ne-productiv și prin urmare fără nici un rost.

Pe cât de greșit e interpretat idealismul, tot așa de falsă este afirmația cu „cultura generală“. Ori-cât s'ar lăuda directorii de licee că ei dau cultură generală elevilor, lauda lor e zadarnică. Sunt directori cari ei înșiși numai cu multă pretențiune pot fi numiți oameni culti. Ei

nu cunosc anume mii de lucruri, peste cari ar trebui să fie stăpâni. Ce știu ei din artele nouă? Ce știu din marea literatură universală de astăzi? Ce-au cetit ei englezește, franțuzește? Cari sunt cunoștințele lor muzicale? Pot ei să deosebească un grâu de altul? Ce știu ei din tehnică, științe naturale, biologie, antropologie, medicină și economie națională?... Așa stăm cu directorii de liceu și cu atât mai puțin vom putea afirma despre un elev că are cultura generală, fiindcă asemenea oameni culti sunt prea puțini.

Așa dar nu în „idealism“, nici în „cultura generală“ trebuie să se caute chemarea școlii, — căci aceste două nici nu se pot dobândi acolo — ci trebuie să ridicăm școala la misiunea ce trebuia s'o aibă de mult: la un fel de școală pregătitoare pentru viață.

Așa numita cultură generală sau idealismul ne dă mai mult mediocrități și oameni nepregătiți. Pentru a evita aceasta ne trebuie cultura de specialități și îndeosebi cultura practică. Cultura specială întărește mai mult, decât cea multilaterală. Dar avantajul este, că duce mai repede la câștig. Și asta este scopul principal, ca tinerimea cultă să ajungă mai repede în pozițiunea de a câștiga și a se conduce.

În Angliera tinerii în vârstă de 20 sau cel mult 25 de ani sunt independenți și căsătoriți. De aci rezultă un mare bine social: sănătatea fizică și morală a poporului. La noi cele mai multe rele provin din târăgănarea învățământului. Forța cea mai frumoasă tinerii o petrec în școli și cheltuesc bani, vreme, energie și dragoste de viață. Averi întregi se prăpădesc pentru ținerea tinerilor pe la universități, de unde unii nu se întorc decât după împlinirea vârstei de 28 ani, mai având înaintea lor poate numai două decenii de activitate. Iar anii cei mai productivi ar fi tocmai aceia petrecuți la școală. Iată meseriașii de tot felul, ce tineri sunt ei și dela 16 ani în sus câștigă pentru sine și sunt folositori societății.

Așa dar prescurtarea anilor de studiu, căutarea de cariere practice și de studii speciale cari te duc mai repede în valurile vieții, mai de tânăr. Căci viața e scurtă și exigențele ei prea mari pentru a-ți amâna puțința de a produce și a câștiga.

VIEȚA ÎN BUCUREȘTI.

În toila vacanței. — Noutăți bucureștene. — Ploile.

Lumea care se poate bucura de binefacerile vacanței s'a dus de mult departe de capitala învățată de arșită. Fericiții muritori cari pe lângă binefacerile unor slujbe sau „ocupații“ — cum se zice — ușurele de tot, — atât de ușurele că uneori „ocupația“ zilnică se mărginește în punerea câtorva iscălituri pe marginea sau în josul unor hârtii —; acești înși născuți sub zodii prielnice, huzuresc de bine prin diferitele „stații climaterice“ sau „localități balneare“ din țară sau străinătate.

Nu-i vorba, de căldurile înăbușitoare, „insuportabile“ ș. c. l., au suferit acești bine amintiți locuitori ai pământului, în schimb însă îi bat alte soiuri de călduri pe la stațiunile „climaterice“ sau „balneare“ și pe unde își odihnesc oasele. Sunt căldurile mesei verzi, frigurile focului de cărți, acest binecuvântat apanaj al societății civilizate moderne.

La masa verde se înglobește lumea. Cucoana pe deoparte, cu „amicile“ și cunoscutele dumneaei; bărbatul să nu rămâie mai pe jos învârte și dumnealui câte un „pockeraș“ sau „baccarat“ în cercul „select“ unde-i primit.

Alte-ori priveliștea e și mai frumoasă: pe terasa vre-unui otel „modern-styll“ nevasta și bărbatul joacă la aceeași masă disputându-și norocul.

Și de aceea vacanța petrecută de mulți în astfel nu mai înseamnă aer curat, primblări, excursii — întremări trupești și sufletești. Nul va-

canța se socotea în asemeni cercuri cam astfel: atâtea seri la „masă“ se pun atâtea zile de „pocker“, „maus“, „wist“ ș. c. l.

Și, firește, alături de toate astea, când vine vorba ori cine-i în stare să mai spuie ceva și despre frumusețea priveliștilor, „încântătoarele aspecte“ ș. c. l.

Cât despre lumea întâlnită în localitate, numai decât auzi: — Am întâlnit și pe cutare și pe cutare: pe M. X. am întâlnit-o la „maus“ regulat.

Și toți sunt încredințați că e bine, că așa trebuie să fie și astfel un mare păcat social se transformă, în asemeni cercuri, într-o adevărată calitate: „Nu știi să joci cărți, nu faci două parale, păcat de talentele dumitale!“.

Dar dacă pomenii de o boală ce bântuie rău pe la noi în toiușul căldurilor nu pot da uitării și un mic amănunt de viață socială care caracterizează minunat felul de a fi al bucureștenilor.

Au sosit niște vagoane noi de tramvai electric, foarte frumoase, elegante și cu jilțurile așezate deacurmezișul vagonului în loc să fie puse lungiș ca la celelalte vagoane închise.

Asta-i o noutate. Și bucureștenilor le plac noutățile. Serile îi vezi cărduri, cărduri venind să se plimbe cu tramvaiul cea nou. Și-i un singur vagon de acelea pus în circulație. Ori-cine își poate închipui ce îngrămădire de lume așteaptă sosirea vagonului nou. Abia încap vre-o 50 de persoane și unii se apucă, Dumineca mai ales, și fac „cursa“ întreagă de câteva ori pe rând.

Unu, dându-se jos, într-o Duminecă seara, se întâlnește cu un prieten.

— De unde vii?

— Iacă am fost cu vagonu ăsta nou. Dela trei până acum nu m-am dat jos.

— Păi e seară aproape. Zi, trei ceasuri plimbare în „ăsta nou“.

— E o plăcere „mon cher“. Elegant, confortabil stai ca bimbașă! Ai, nu mergi? Fac eu cinste cu „o cursă“! Repede că pleacă.

Cei doi bucureșteni din nou se urcă repede în vagonul elegant care o pornește supraincercat.

În același timp, a sosit o noutate mult mai puțin plăcută pentru iubitorii de petreceri nocturne: timp de aproape o săptămână a plouat mai într-una. Nu se însenină decât ca să se înnozeze din nou și pământul n'apucă bine să se sbicească după o ploaie că alta și venea să-l înmoaie bine.

Și ploile au fost pe cât se spune generale, în mai toată țara. De peste tot se ridică speranțe înviorătoare în recolta porumbului.

Ce are aface însă! Vre-un mare agricultor, sau fie chiar și unul mai mic, dar cu dări mari, o să-ți spună sistematic, ca din carte:

— Vai de noi! Prăpădul lui D-zeu! Secetă ca anu ăsta nu s'a mai pomenit!

— Cum, după ploile astea? îndrăznești să spui.

— Ce ploi nenșorule! Fleacuri! Ascultă-mă ce-ți spun eu: nimic! nimic!

Și când cetești vestile oficiale despre buna stare a recoltelor și când îți serie unul și altul de prin diferite părți ale țării „că-i porumbul înalt de te pierzi în el“ și când vezi recoltele frumoase la câteva ceasuri afară din oraș, îți vine nu știu cum să-i cam blagoslovești cu câte o vorbă bună pe toți acești „mari“ și „mici“ agricultori, toți mari învârtitori de minciuni.

— Joc de bursă, șoptește unu cu șiretenie.

— Ce joc de bursă! că asta-i o cursă rurală întinsă bunului simț!

Noroc numai că toți acești scornitori interesați de minciuni, se aleg numai cu atât pe urma sportului lor!

N. Pora.

Impresii din Poiana.

O revăd după opt ani.

Aceiaș, totdeauna aceiaș pentru mine, Poiana se înalță cuminte ca o intrupare a naturii măiestre, pe dealurile vecinic pleșuve și nisipoase, stâncoase și păduratice pe-alocurea. Măiestrul care-a plămădit în tiparele lui minunate, pământul, nici unde nu și-a desvăluit mai mult arta lui stăruitoare, sufletul lui haotic, nestarnic și lacom de lumină, — decât în creierul și pe brațele vânjoase ale Poienei.

În văile acestea murmuitoare și pe coastele ce șerpuiesc cătră vârful lătarețe și țuguiate ale acestor dealuri, în o liniște patriarhală și 'n răsărirea unui soare totdeauna tânăr, se scurge mai tânără decât soarele și mai senină decât cursul liniștit al atâtor izvoare ce-o întretaie și-o ocolesc, cea mai sfântă, mai luminătoare și mai curată viață românească. Incercatul trandafir al românismului, nici unde nu înfloarește în petale mai vii, în potir mai atâțator de viață, decât în falnica Poiană...

O revăd după opt ani.

Cântecele ce nasc și ispășesc aci, ochii ceștia plini de bunătatea și măreția străbună, credința aceasta mare și cuvântătoare, inima aceasta uriașe și mlădioasă, vestmântul acesta care poartă pecetea oțelirii Romane, — toate astea cad în inima mea copleșită și săracă ca într-o văltoare fermecată. Și nu odată sub stăpânirea acestor ochi de vultur și sub liniștea aceasta cuvântătoare, m'am trezit cântând cu pasărea măiastră a ingenunchiatului Ardeal:

„Ci 'n pacea obidirii voastre,
„Ca 'ntr'un întins adânc de mare
„Trăiește 'nfricoșatul vifor
„Al vremilor răsbunătoare!...“

Nu cunosc lumea toată, dar cunosc oarecum adâncul poporului românesc; nu mi-am hămesit niciodată prea mult mintea cu 'nțelegerea întru tot a naturii trufase, — m'am zăvorit mai mult în largă și viforita noastră inimă Românească.

Cine cunoaște „Țara“ cu toate păcatele și virtuțile ei, cu toată desnădejdea și năzuința ei, cu tot apusul și cu tot răsăritul ei; cine-a cutreerat Banatul, a îndrăgit Bucovina, a plâns pentru Basarabia, a auzit

„Munții noștri aur poartă,
„Noi cerșim din poartă 'n poartă“

a instrăinaților Abrudeni și-a urcat plaiurile „mărginenilor“, — nu va putea tăgădui sufletului cestora din urmă, închegarea unei vieți românești necontrafăcută, neamestecată și necernută prin sita cu „ciurelul“ intrupat din toate firele pământului: viață, care în matca ei veche, în cascadele ei tumultoase și 'n tiparele ei vecinice, curge totdeauna mare, la poalele pururea 'nverzite ale Carpaților...

Și când tămăia cădelniței din marea biserică a „Vadului“, străbate urmărită de sufletul poporului însetat, spre înălțimile neprihănite ale altarului, — atunci, numai atunci, în inima mea se strâng, ca și niște izvoare rătăcite în o mare pururea dornică, toate părerile de rău!... Și când „vărutele“ scobor ulițele întortochiate spre locul unde „cetera“ umple de flacări și de inimă „Învărtita“, „Hartăgana“ și „Romana“, — atunci, numai atunci, ochii mi-se umplu de lacrimi.

De ce?... Nici sufletul meu nu mai știe.

Demetru Marcu.

Dintr'un carnet.

Ne spovedim: în durere, s'o micșorăm, la bucurie — s'o mărim.

Întăia iubire e spuma sufletului: ceea ce e mai curat — și mai efemer în el.

Ce stă mai rău unei femei frumoase decât cumintenia?

ECONOMIE.

Sistemele cooper. Schulze-Delitzsch și Raiffeisen.

V.
Chiar dacă am voi să dăm un rezumat cât de modest al sistemului Schulze-Delitzsch, nu putem trece cu vederea o parte însemnată, o parte originală: *Normele organizației centrale.*

Am cunoscut principiile fundamentale și întocmirea interioară a băncilor populare Schulze-Delitzsch.

Acum trebuie să mai spunem un cuvânt și asupra organizării centrale a băncilor populare schulziste. Este necesar, nu numai din punct de vedere teoretic, dar și din acel practic, — căci oriunde avem mai multe tovărășii de credit și economie, observăm „curentul către federalism“, „curentul către concentrarea, centralizarea puterilor“, curent explicabil, izvorit din nevoile mișcării...

Schulze-Delitzsch a avut meritul deosebit a se fi indeletnicit mai din vreme ca ori-care-altul, — chiar decât Raiffeisen — cu organizarea centrală a băncilor populare. El a simțit, de îndată ce băncile s'au înmulțit, încă din perioada începutului, că adunându-ți forțele le înmulțește, el a văzut neajunsurile vieții izolate, în care trăiau băncile populare, — și de aceea a înzestrat instituțiile chemate în ceată de dânsul, cu organe centrale, — căci au devenit pildă pentru alte țări.

Organele centrale, recomandate de Schulze-Delitzsch, au menirea să facă fața nevoilor administrative și financiare ale băncilor populare. „Uniunea“ e organul care corespunde nevoilor active în genere, iar „Banca centrală“ (federală sau *Federațiune*, pur și simplu, cum o numim noi) e organul menit să facă față nevoilor financiare îndeosebi.

I. Nu mai încapă îndoială, că băncile populare — și ori-cari alte tovărășii — nu sunt în stare să-și îndeplinească menirea lor, când merg răslețe, ca atunci când ar fi unite, când una s'ar simți că face parte dintr'un tot, — dintr'o organizație centrală îndrumătoare și ocrotitoare.

Cu slabele lor puteri, băncile populare nu ar putea să înlătore multe neajunsuri. Cei chemați să le conducă, adesea nu aduc cu sine, decât multă bunăvoință, e adevărat, însă prea puțină pricepere. Trebuie să ne dăm seamă, că nu avem de-a aface cu organisme mari, — când vorbim de băncile populare. În acestea, la început mai ales, președinții, membrii din consiliu de ad-ție, censorii stau ca și în fața unui necunoscut!

O primă condițiune pentru propășirea băncilor e *educarea și instruirea conducătorilor*, în sensul ideilor cooperative. Această educare și instruire se poate face mai bine prin puterile unite ale băncilor populare, — prin *Uniuni*.

Uniunile au ca probleme practice îndeosebi următoarele:

1. reprezentarea mișcării cooperative, prin viu graiu și scris, față de autorități; 2. propășirea tovărășiilor prin comunicarea directă de informațiuni și învățăminte, 3. alcătuirea de statute noi, 4. publicațiuni cooperative (gazete și broșuri), 5. adunarea de date statistice și publicarea de dări de seamă anuale asupra mersului băncilor populare, etc., 6. Supravegherea, controlul ad-ției băncilor populare.

1. Mișcarea băncilor populare are nevoie de un organ de apărare în fața justiției, în fața fiscoșului — dacă s'ar simți neîndreptătit prin introducerea de dări asupra tovărășiilor — și mai ales în fața marelui public neștiutor.

Uniunea poate să-și ia asupra-și această apărare de interese cooperative, fiindcă ea e o instituție în genere puternică, dispunând de un

personal ales și de mijloace bănești însemnate. Băncile populare, membre ale Uniunii, pentru serviciile primite dela aceasta, contribuie anual cu modeste cotizațiuni.

2. În mersul înainte al băncilor, aceste au neconținut nevoie de sfaturi juridice, ad-tive și economice-financiare. În această privință, Uniunea prin informațiunile ce le poate da, aduce reale servicii membrilor săi.

3. Pe lângă băncile populare, ori câteori se înființează o nouă tovărășie, aceasta găsește în Uniune sprijinul cel puternic într-o îndrumare pe o cale sigură, prin darea de sfaturi și punerea la dispoziție a statutelor Uniunii.

4. Pentru a da unitatea mișcare — unitate în conducere și unitate sufletească, Uniunea, organ central, uneori a câtorva mii, dacă nu și peste zece mii de tovărășii de credit, poate edita o foaie cooperativă, necesară și pentru îndrumări ad-tive și pentru știri financiare, dar mai ales pentru educația tovarășilor.

5. Din adunarea de date statistice, Uniunea procură oglinda realității în băncile populare și dă puțința a se lua măsuri de îndreptare mai nemerite.

6. Dar punctul cel mai însemnat din însemnatele probleme ale unei Uniuni este supra-vegherea, e controlul băncilor populare.

Cu mult înainte de a fi introdus de lege Schulze-Delitzsch îl recomandase să-l introducă în organizația condusă de dânsul. În hotărârile congreselor anuale, — mai ales înainte de 1889, înainte de legea care introduce și controlul obligatoriu la cooperativele germane, — organizația lui Schulze-Delitzsch se silește să proclame reguli bine chibzuite pentru exercitarea controlului prin Uniuni. Controlul nu trebuie privit ca o măsură polițienească. Uniunea nu e poliția cooperativei! Ea e organul lor menit să le slujească să le îndrumeze... Legătura dintre Uniune și bănci populare, nu e legătură bazată pe teama din partea băncilor sau pe bănuiala din partea Uniunii.*)

Controlul pe de o parte e un mijloc preventiv împotriva cazurilor de necinste în ad-tia băncilor, dar mai ales, e un mijloc nemerit de instrucție și educație.

De aceea — fie spus ca o observație în treacăt — legea germană, dacă-mi aduc bine aminte, impune ca controlul să fie la 2 ani odată, iar la control să fie de față toți conducătorii cooperativei. La control, conducătorii au prilej să ia o lecție — binevoitoare — de chibzuită conducere...

Personalul de control al Uniunilor, joacă astfel rolul profesorilor ambulanti pentru răspândirea cooperativei.

Uniunea mai are încă o însemnătate dovedită: ea prepară materialul pentru legiunile ce privesc cooperativa...

„Uniunea generală“ a cooperativei schulziste din Germania, în trecutul ei aproape de o jumătate veac — a luat ființa în 1861 din „Biroul central de corespondență“ al cooperativei — ne prezintă o mulțime de roade bogate în acest câmp de activitate.

Astăzi Uniunea generală exercită controlul prin „Uniuni Regimale“ (Unterverbände), ea e punctul central al întregii mișcări, pe când acestea — uniunile regimale — sunt legăturile firești între periferie (cooperative) și centru.

Uniunile regimale au fost chemate în viață de Schulze-Delitzsch (încă dela 1861), care astfel a fost consecvent, principiilor de ad-ție decentralizată...

II. Tot Schulze-Delitzsch a fost întâiul — ceea ce dovedește spiritul său original și destoinicia-i de organizare neîntrecută, — care s'a

gândit să procure mijlocul, prin care băncile populare să fie puse la adăpost de nevoile financiare, în caz de abundență să găsească un rezervoriu, unde să depue numărul cu folos, iar în caz de criză să găsească un sprijin.

Acest mijloc l-a găsit Schulze-Delitzsche, — în Băncile centrale, în băncile băncilor populare.

E adevărat că Banca sa centrală, înființată în 1865 la Berlin, (Deutsche genossenschaftsbank), fiind întemeiată pe acțiuni,* deși avea ca membrii și cooperative, — se depărtă dela ogorul cooperativei. Mai în urmă, s'a depărtat și mai mult, prin operațiunile riscate, vânzând câștiguri mari — și cari operațiuni i-au produs pagube însemnate... Acest fapt nu șterge meritul lui Schulze-Delitzsch, — nu este un argument împotriva băncilor centrale ale băncilor populare. Asemenea instituțiuni sunt de cel mai mare folos pentru consolidarea financiară a băncilor populare; ele alcătuiesc canalul, prin care piața financiară e pusă în situația a avea legătură cu micile institute de credit și economie ale claselor de jos. De aceea, ori unde, au fost conduse de spiritul cooperativ, și în acelaș timp de cunoștințele financiare necesare, băncile centrale, au slujit într'un mare grad băncilor populare, — au dat acestora o organizație financiară mai rațională, — au introdus în afaceri mai mult „spiritul modern.“

(Urmează.)

Dr. I. Răducanu.

HANUL DELA STENA.

— Roman din viața macedonenilor. —

De Daniel Vodena.

Partea a II-a.

XIII.

(Continuare.)

După o zi ș'o noapte de mers pe dealuri pline de zăpadă, pe poteci infundate, pe margini de rău, ajunseră într'un sat răvășit pe o poală de deal. Turla bisericeii, strălucea în lumina multă a dimineții.

Eră într'o Duminecă senină, când oamenii sărbătoreau botezul Domnului.

Casele mai albe parcă, câmpul alb, limpezimea cerului, pacea în care se odihnea văzduhul, și mai ales bătaia domoală a clopotului, umpluse de cucernicie sufletele celor șapte călători...

De când nu se mai închinaseră! De câteori n'auziseră departe de tot, un glas de clopot și nu-i prinsese dorul unei Ingenunchieri în fața altarului! Le eră dor de-o rugăciune. Capul plecat, genunchii indoși și mâinile împreunate pe piept aduc atâta mulțumire în sufletele celor obidiți!

Sfioși, călătorii se apropiară de sat. Lăsară catării în paza unui moșneag de lângă un cuptor și porniră spre biserică.

Risto își lăsase și el pușca.

Le bătea inima.

Dinspre biserică, veniă un șir lung de oameni. În fruntea lor, mergea preotul bătrân, îmbrăcat în odăjdii. Veneau apoi copiii, cu mâinile încărcate de icoane, bătrâni cinstiți, îmbrăcați în haine de sărbătoare, pășeau domol, răsucind în mână boabele de chichlibar sau de maslin ale mătâniilor, flăcăi tăcuți și oameni mai în vârstă și femei smerite urcau coasta dealului, spre râul unde peste câteva clipe eră să s'afunde crucea, inchipuind botezul din apele Iordanului.

Când ajunseră în dreptul preotului, lui Risto Ciava îi svâcnî pieptul. Îngălbeni. Nu-l privise preotul drept în față? Nu citise în ochii lui strigătul: *Ucigașule!*

Sau vederea sfintei cruci îl muștrase?

*) La început capitalul eră de 275.000 taleri, pe urmă și-a mărit cercul de operațiuni (înființase o filială la Frankfurt a/M) și ocupându-se mai mult cu operațiunile de credit comercial, a ajuns ca azi să fie fuzionată cu marea bancă „Dresdner-Bank“. Ce trist sfârșit pertru cooperative... Intemeetorul nădăjduia la 1865 că această bancă fiind centru economiilor celor mulți, va juca odată un rol mai mare decât acel al Băncii Prusiei (azi Banca Imperială Germană)!?

Abia acum, între oameni cinstiți, în apropierea lui Dumnezeu, începea să simtă remușcări. Ce făcuse el până-acum?

Ii treceau prin minte toate lunile de priegie și fruntea i-se plecase de greutatea gândurilor. Alergase ca un câine hărțuit, fără nici un rost, prin toate pădurile și râpele munților. Se întovărășise cu tot felul de oameni el, copilul unor părinți așezați, și cu frica lui Dumnezeu.

Omorăse om!

Vorba asta i-se înfigea în inimă ca un iatagan roșit în foc.

Niciodată nu-i păruse atât de mare păcatul. Dar acum, când firea lui nepotolită se plecase în fața blândeții și a linișteii ce stăpânea toate, păreri de rău chinuitoare îi copleșeau.

O, cum ar fi căzut la picioarele bătrânului, cum s'ar fi învălit în paza sfântă a patrafrului și cum ar fi cerut iertare lui Dumnezeu!

Dar preotul trecuse.

Cu el, și gândurile lui Risto Ceava. Acum, căința se prefăcuse într'o adâncă muțenie a sufletului. Și o mulțumire tainică se amestecă cu tăcerea asta.

Risto Ceava își făurea un nou plan de trai: reîntoarcerea la căminul pustit, o viață nouă, liniștită — pe mormântul unei nebunii din tinerețe. Simțea chimirul încărcat cu bani și se gândea la nevestele și copiii celor omoriți la Elimba. Le ducea o mângăere. Făcea o faptă bună, ca sfârșit al păcatelor sale. Va usca câteva lacrimi. Nu eră iertarea?

...Pe nesimțite, călătorii se alăturaseră în rândul bărbaților.

Cei de lângă ei, îi priviseră lung, mirați că niște străini, măresc alaiul lor tăcut. Dar nu-i întrebă nimic. Păreau oameni cum se cade, oboșiți de drum, cu sufletul amărît poate, dornic de mângăierea unei rugăciuni.

Încet, șirul credincioșilor ajunse la rău. În pacea dimineții reci și luminoase, glasul tremurător al preotului înălță un cântec de slavă lui Dumnezeu. Apoi, foile galbene ale cărții sfinte începură să fâlăie rar, sub ochii bătrânului.

Ascultau toți și țineau ochii la el.

Oamenii aceia uități de Dumnezeu în mijlocul atâtor străini, uitau năcăzurile vieții lor nemărginite și-și înălțau sufletele spre ceriu.

Se mai gândea Ceava cât sunt ei de străini printre atâția alți străini? Se mai gândea ei că în țara lor, crucea îi subjugată, avânturile înăbușite, viața primejduită?

Erau fericiți acum, cu ochii țintă la preot, cu gândul la Dumnezeu.

Nimeni nu văzută niște călăreți ciudați, cari coborau repede dinsusul râului. Toate inimile băteau acum într'o singură simțire. Și toate glasurile se întilniră în acelaș psalm:

„În Iordan botezându-te tu doamne...“

Cântecul sfânt nu se sfârșise, când ceata călăreților ajunse la locul slujbei.

Un diacon mărunț, cu capul mare mergea în frunte. Ceilalți purtau haine de antartși și puști scurte.

Un murmur de nemulțămire trecu pe buzele tuturor sătenilor. Așteptau neliniștiți.

Și glasul diaconului grec tremură fățarnic: — Cântecul sfinției tale, părinte, n'a ajuns la domnul, căci nu l-ai rostit în limba lui!..“

Vorbe pripite alunecau acum. Preotul îngălbenise. Sătenii priveau, uimiți, nehotărâți.

Iar cei douăzeci de antartși, își proptiseră puștile în pământ, se rezemaseră de țevi și priveau amenințători la preot, parcă întrebându-l: — Că mai aștepți??

A doua oară strigă diaconul:

— Părinte, alta e limba domnului și altfel a fost psalmul sfinției-tale. Și Domnul nu primește, părinte, rugăciunea pe care n'o înțelege!

(Va urma.)

*) Se observă ca spre simplificare nu vorbesc de cât de Uniunile băncilor populare. De fapt există Uniuni și pentru alte feluri de tovărășii (magazine de consum). Uniunile de control primesc adesea toate felurile de tovărășii ca membre.

ȘTIRI.

Dr. Lupăș — la temniță. Bunul nostru prieten și profesor distins al seminarului Dr. I. Lupăș și-a început la Seghedin osânda de trei luni pentru un articol asupra țărănilor, publicat în „Țara Noastră“. Prin Lupăș numărul cel mare de jertfe personale, aduse de intelectualii noștri pe altarul convingerilor și al iubirii de neam, s'a înmulțit. E de sigur o rușine pentru o țară, ca să nu ai deplină libertate de a fi apostolul cumpătat al credințelor tale, — dar să nădăjduim că vremile se vor schimba și că în curând amicul nostru va fi la largul său a-și pune, nestingherit, tot talentul și toate puterile în serviciul cauzei țărănești, scumpă nouă tuturor...

Prevederi politice. Un bine informat confrate a dat de curând știrea că în urma respingerii proiectului pentru votul universal de către Monarh, Andrassy s'a supărat foc și cabinetul întreg își va da demisia... la toamnă. Tot la toamnă Contele Apponyi va fi însărcinat cu formarea noului guvern și atunci va da el votul universal, — ceea ce e lesne de crezut, adăugăm noi, fiindcă Apponyi e foarte drăguț cu naționalitățile și e ușor de prevăzut că le va face pe voie în chestia votului. — Înregistrând și noi această veste, credem a ști, din acelaș izvor demn de credință, că nici combinația cu Apponyi nu va reuși, dar.. că M. Sa are de gând ca... la primăvara viitoare să însărcineze pe Bánffy, un alt amic al nostru, cu formarea cabinetului și acesta a bună seamă va da naționalităților votul egal și secret...

D-l Valeriu Branisce continuă reflexiunile asupra teatrului, ținând seamă și de notița noastră din numărul penultim. Ne pare rău că și de data asta arată prea puțină încredere în „Societatea pentru crearea unui fond teatral“, care, ori-și-cum, cu oarecare încordare a conducătorilor săi ar putea face ea singură ceva pozitiv pentru ideea teatrului. Iată chiar cu bursierii. Depinde absolut de comitetul societății, ca acei bursieri crescuți din „creșterii“ noștri să nu mai treacă granița. Propunerea s'a făcut și un întreg plan de muncă s'a înaintat comitetului. Dacă „societatea“ ar hotărî să-și angajeze bursierii în serviciul său și dacă ar mijloci dela guvernul țării dreptul ca aceștia să dea reprezentațiuni în toată țara, problema în mare parte ar fi rezolvată. Asta, firește, nu exclude propunerea ca trupele române bucureștene să încerce a trece pe la noi.

Noua lege execuțională despre care s'a discutat foarte mult, atât în parlament cât și în presă, nu va intra în vigoare, — scrie un confrate. Se vorbește că consiliul de ministri a hotărât revocarea ei.

Membrii guvernului s'au înțeles să mai aștepte în liniște încă un an și jumătate cu punerea în practică a legii.

Până atunci se va pregăti noua procedură civilă în cadrele căreia se va putea așeza și noua lege execuțională.

Un incendiu puternic a distrus întreg orașul Fernie din Columbia britanică. 5000 de oameni sunt fără adăpost. Sunt 100 de răniți.

Pagubele sunt prețuite la 2 și jum. milioane. Incendii continuă, amenințând și alte orașe.

Socialiștii români din Paris s'au întrunit săptămâna trecută protestând împotriva expulzării din România.

Colonia austriacă din București se pregătește a serba cu mare pompă, aniversarea a 78-a a nașterii Impăratului Frantz-Iosef, care va fi la 5/18 August.

Cu această ocazie, colonia austriacă va serba și jubileul de 60 ani de domnie a Impăratului.

Pe lângă banchet se va da și o mare serbare publică, se vor face oarecari fundațiuni culturale și de binefacere și se va da un mare festival.

Se zice că colonia maghiară se va abține dela aceste serbări.

Studentii români din Săliște, de sub prezența d-lui Onisifor Ghibu, au dat o frumoasă serbare Dumineca trecută, pe locul numit *netedul*.

Intregul după-prânz, flacăii și fetele au jucat frumoasele jocuri naționale; seara, tineretul a pornit cântând, spre sat, s'a oprit manifestând catva timp în fața casei d-lui I. Lupăș — plecat cu o zi înainte în temniță — și s'a adunat apoi într'una din sălile școlii, unde studenții au cinat, într'o simpatică dispoziție tinerească.

După 9 ceasuri seara, au început să sosească invitații, la jocul din sala cea mare a școlii; și pe când tinerii se desfătau în acordurile muzicii, cei mai în vârstă, într'o încăpere alăturată, cu ploștile de vin înainte, ascultau spiritualele glume ale d-lui Lepădat, directorul școlii, frumosul glas al baritonului Popa și declamațiile talentatului absolvent al conservatorului: din București, d. N. Băilă.

A fost într'adevăr frumos Duminecă, la Săliște!..

Congresul patriarhal, din Carlovița, întrunit Sâmbăta trecută, a ales patriarh pe episcopul Smeianovici.

S'au dat următoarele voturi: Episcopul Smeianovici 40 voturi; Episcopul Gruici 30 voturi, iar Episcopul Bogdanovici nici un vot.

Deși congresul a ales pe Smeianovici, care a obținut cel mai mare număr de voturi, totuș se crede că Maj. Sa Impăratul nu va confirma această alegere, deoarece Smeianovici nu se bucură de multe simpatii în cercurile curței.

Tinerii turci au sărbătorit liberarea Turciei la mormântul armenilor masacrați. Din ținuturile armenesti vin știri cumcă turcii și armenii manifestă călduros sentimente de înfrățire.

Intr'o biserică armenescă au venit mai mulți preoți turci, spre a sărbători înfrățirea între ei. După cuvântări, Turcii și Armenii s'au îmbrățișat.

Regele Carol I. al României va avea între 7—10 Septembrie, o întrevedere la Viena, cu M. S. Impăratul Francisc Iosif.

Suveranul României va pleca din Sinaia la sfârșitul lunei August și se va duce la Baden, de unde se va reîntoarce prin Viena.

Din Tebris se vestește că după trei zile de liniște, luptele au reînceput. Liniile telegrafice dintre Teheran și Tebris au fost întrerupte. Răsvrățiții amenință cu moartea pe toți aceia cari se încearcă să restabilească comunicația telegrafică.

Telegrafia fără fir a lui Marconi va primi o nouă modificare. Un tânăr din Bolonia a inventat un sistem, care împiedecă depeșile transmise prin telegrafia fără fir, să fie primită de altă stațiune decât cea destinată.

O scenă nostimă s'a întâmplat zilele trecute, într'un tribunal din Paris.

Se judecă procesul unui ștregar de vre-o 23 de ani, care atacase pe o trecătoare, și 'n loc să-i facă curte — dupăcum își ichipuisse ea, văzându-l că-i dă târcoale — îi furase ceasul și ridicul-ul.

Procesul acesta a atras foarte mulți curioși, fiindcă se auzia că hoțul e om de spirit.

Eră cald. Avocatul acuzatului se pregătea să înceapă apărarea, găfâia, își ștergea fruntea cu batista.

Deodată acuzatul strigă:

— Domnule președinte, eu și cu avocatul meu cerem ședință secretă.

— Procesul d-tale se poate judeca și așa...

— Inc'odată domnule președinte, eu și cu avocatul meu cerem să se golească sala...

— Dar nu 'nțelegi că n'ai nici un motiv?

— Ba da! — răspunse acuzatul.

„E prea cald!...“

Din toată lumea. Aplicarea constituției continuă în Turcia. S'a dat drumul deținuților politici; toți fugarii se pot reîntoarce în patrie.

— Noul balon englez *Nulli-Secundus* a făcut o ascensiune liberă și s'a reîntors la garaj dupăce descrisese un circuit de zece mile.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.

Red. responsabil: LA ZAR DEVAN.

Banca de asigurare

„TRANSYLVANIA“

— din Sibiu —

Intemeiată la anul 1868

în Sibiu, str. Cîsnădiei Nr. 5 (edificiile proprii).

Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.161.399-11 cor.

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,

edificii de ori-ce fel, mărfuri, mobile, vite, produse economice etc.

asupra vieții

în toate combinațiile: capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, de studii, rente pe viață etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent la decedare.

Valori asigurate contra incendiului:
95.816.412 — coroane.

Capitale asigurate asupra vieții:
9.882.454 — coroane.

Dela întemeiere s'au solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4.484.278-83 coroane,

pentru capitale asigurate pe viață 4.028.113-12 coroane.

Oferte și orice informațiuni se pot lua dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cîsnădiei Nr. 5, etajul I, curtea I, și la agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea-mare, dela subagenții din toate comunele mai mari.